

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Italijanski plebiscit

Odkar je na evropskih celini posplošena volilna pravica izročila zastopnikom širokih mas tudi odločevanje v zunanji politiki, parlamentarne volitve niso več zgolj interna zadeva zadevne države. Tudi izid današnjih volitev v Italiji je precejšnega meddržavnega pomena, posebno za nas Jugoslovane. Ne more nam biti vseeno, dobi li fašizem zakonodajni mandat za vrsto nadaljnjih let ali razdobi li ta svojevrstni volilni red italijansko zbornico na stalno uravnoteženo nezmožne klube. Pritisku ulice poslaništvu ital. kabinetom smo že žrtvovali toliko, da nam je na nezlomno parlamentarno večino se opirajoča stalnost v naših mednarodnih odnošajih z Italijo zares že potrebna. O tej alternativni bo danes odločilo ital. volilstvo.

Kakor so naši čitatelji mogli posneti iz dopisov našega tržaškega dopisnika, je z 95 % verjetnostjo računati z Mussolinijevim zmago. Iz tržaških naših dopisov so čitatelji tudi informirani o sedanjih strankarskih grupacij, o značilnih oblikah sedanjih volilnih borbe ter o tehnični Acerbovega volilnega reda, tako da nam o teh stvareh ni izgubljati nobene besede.

Kar se nam pa zdi na teh volitvah poleg omenjenega še posebne važnosti, je, da to že niso volitve, vsaj ne volitve v starem zmislu besede. Kajti pravzaprav se vrši danes v Italiji plebiscit. S plebiscitom odloča prebivalstvo o enostavni alternativni med »da ali ne« in italijansko ljudstvo se bo moglo izreči danes po vsej logiki konkretnega položaja samo o tem, *odobrava li v splošnem Mussolinijevo dosedanje politiko ali pa si želi izpremembo*. Danes ne gre za izbero izvestnih kandidatov in list, ne za zmago ktereisbodi ideje, ne za posamezne konkretne vladne namere, niti ne za katerikoli strankin program; v jedru stvari gre le za izjavo splošnega zaupanja ali nezaupanja trenutnemu režimu.

Takšno pojmovanje parlamentarnih volitev ni morda kakšna časovna izjeda, niti ne italijanska specijalitet. Anglosaksonski svet pozna plebiscitarne volitve za četrto stoletja. Plebiscitarne so bile volitve n. pr. v Angliji že iz leta 1900. Pred vojno sicer se ne v tako izraziti obliki, po vojni pa že skoraj popolnoma. Pri volitvah 1. 1900, 1905 in 1911 so na glavna plebiscitna vprašanja še močno vplivala druga, postranska, leta 1919, 1922 in 1923 pa je šlo že za čisto plebiscitno glasovanje o konkretnih *edinstvenih* zadevah (o vojni likvidaciji, orientski politiki in carinskih tarif). Angleško javno mnenje in njega organizacije so se že privdale plebiscitarnemu pojmovanju državnozbornih volitev in kako vestno se ravno angleški državniki po tem ljudskem pojmovanju, je v drastični podobi pokazal koncem preteklega leta nagli Baldwinov apel na volilce in njegov neuspeh. Da bodo imele izraziti plebiscitarne značaj tudi letošnje državnozbornske volitve v Franciji in Nemčiji sledi že v samem bistvu sedanjega političnega položaja. Na obeh straneh stoji vprašanje o nadaljevanju ali spremembi mednarodne politike tako v ospredju, da zabljudijo pred njim vse druge zadeve. Plebiscitarne bodo letošnje naše volitve. Tudi tu do letos tudi naše volitve. Tudi tu pojd v glavnem za enostavni »da« ali »ne«, ali za nadaljno utrjevanje državnega in narodnega edinstva ali pa za mnogotirno, ne po svojem bistvu toda za naše sedanje razmere še destruktivno za politiko pokrajinskih avtonomizmov. Ne moremo naštevati tu še nadaljnjih primerov, niti se dotakniti zanimive amerikalne prakse; naj zadostuje izraz našega mnenja, da gre tu za izrazito tendenco, ki polagoma spreminja oblikam parlamentarne vladavine njihovo vsebino.

Režija ital. volilne borbe hodi na videz še navajena pota. Programi so naravnost univerzalni, polni vsestranskih reform, volilce je še prepričan o samostojni volilni funkciji. Le da mu je še strašno težko ločiti med programi, ki so si v svoji splošnosti za las enaki, da mu pridobitni posli niti ne dovolijo več jih vse prebrati, da s svojo pomanjkljivo politično izobrazbo ni več zmožen prilično pravilno ocene. V prihodnji legislaturi pojde za šolsko reformo, za dalekosežne spremembe v finančni politiki, za tehnična vprašanja deželne obrane, za ko-

Vlada in opozicija.

Vlada obvladuje položaj.

Beograd, 5. aprila. (ML) Situacija v Beogradu je negotova. Borba med vlado in opozicijo se nadaljuje, toda ne več v skupščini ali med narodom, temveč z memorandi in proglašji ter potom tiska. Ta negotovost bo vladala, dokler se ne bo vedelo, kak uspeh bo imela akcija ene ali druge strani. Opozicija misli, da je situacija v rokah krone, dočim je vladina večina prepričana, da je v njenih rokah. Pozitivno je le to, da je za sedaj uspeh na strani vlade Pašić — Pribečevića.

Protest opozicije radi nesklanja skupščine.

Beograd, 5. aprila. (ML) Danes dopoldne se je vršila konferenca opozicijskega bloka. V imenu opozicijskega bloka je bil poslan g. Hrasnica k predsedniku narodne skupščine g. Jovanoviću, da protestira proti temu, da se ne skliče seja narodne skupščine. Dobil je odgovor, da bo sklicana pismenim putem. G. Jovanović je izjavil tudi napram novinarjem, da se bo seja narodne skupščine sklicala pismenim putem.

Beograd, 5. aprila. (ML) S službene strani se demantira vest opozicije, da je princ Djordje v svojem poslednjem razgovoru z Nj. Vel. kraljem protestiral, ker se ne da oblast opozicijskemu bloku.

Radičevci se boje prevare.

Beograd, 5. aprila. (ML) Po konferenci opozicijskega bloka je imel seje poslanski blok HRSS. Poročalo se je, da so g. Maček in še nekateri nočjo zapustili Beograd in se odpeljali v Zagreb in da je več nego 30 poslancev odšlo na agitacijo. V Srem in druge kraje. Nočjo potuje v Srem še 10 poslancev HRSS. Naš dopisnik pa je doznal, da radičevci niso šli daleč od Beograda,

nego so prikriti v Sremu in okol., ker se boje neke prevare od strani radikalov. Posebno se boje, da bi ne bila nenadoma sklicana seja narodne skupščine, vsled česar so ostali v bližini, da bi v slučaju potrebe mogli priti takoj v Beograd.

Zagreb, 5. aprila. (Z) Danes so dospeli iz Beograda v Zagreb nekateri zastopniki hrvatske republike seljačke stranke. Prišli so v Zagreb, ker jim je bilo zagotovljeno, da se seja skupščine ne bodo vršile pred torkom. V ponedeljek je pravoslavni praznik, pa je izključeno, da bi bila seja sklicana za ta dan. V ponedeljek se povrnejo na vsak način v Beograd.

Beograd, 5. aprila. (ML) Kot dokaz temu, da se ne namerava v kratkem sklicati seja narodne skupščine, se navaja, da je celo g. Milutin Dragović, podpredsednik narodne skupščine, odpotoval danes v svoje volilno okrožje na agitacijo. Razven njega so odpotovali vsi radikalni narodni poslanci, tako da od predsedništva narodne skupščine ni ostal nihče v Beogradu. Opozicija se nahaja v neprijetnem položaju, ker si ne upa zapustiti Beograda, boječ se kake prevare od strani radikalov, dočim radikalni agitirajo med narodom.

Znimanje za Pribečevićev shod v Novem Sadu.

Beograd, 5. aprila. (ML) Nočjo se je vršila seja opozicijskega bloka, na kateri se je razpravljalo o nadaljnjih akcijah. Z zanimanjem se pričakuje, kako bo Pribečevićeva skupina na jutrišnjem velikem shodu v Novem Sadu pojasnila in utemeljila svoje delovanje. Po tej seji je v opozicijskih krogih krožila vest, da je opozicija dobro poučena o tem, da se bo seja narodne skupščine vršila v sredini da bo takrat padla radikalna vlada.

Sprememba radičevske orientacije?

Nepotrjena senzacionalna vest o Prelačevići izjavi kralju.

Beograd, 5. aprila. (ML) Opozicijski blok je bil svoječasno sklenil, da pojdejo predstavniki opozicije ob enem z radičevci h kroni, da ji obrazlože celo situacijo in zahtevajo, da se njim poveri vlada, ker imajo večino v narodu in skupščini. Sedaj pa se je razširila vest, da je sinoči v imenu poslanskega kluba HRSS izročil kralju še pred njegovim odhodom na Belje g. Predavec memorandum, v katerem se govori, da HRSS priznava kralja in državo, narod-

no edinstvo in ustavo in so pripravljeni vstopiti v vlado, v kateri ne bi bil Pašić, temveč Ljuba Jovanović, v katerega imajo zaupanje. Ta vest se demantuje ter se ne ve, kako je prišlo do nje, toda politični krogi jo vzdržujejo kot resnično. Kroži tudi vest, da prete neke levičarski demokrati s prestopom med republikance, ako bi vlada Pašić-Pribečević ostala na krmilu. V tem slučaju bi sestavili republikanci blok.

Radičevci se ponujajo radikalom?

Beograd, 5. aprila. (ML) V političnih krogih se v zvezi z vestjo o odhodu g. Predavca na dvor govori, da so radičevci sporočili neke ponudbe radikalom glede sodelovanja. Radikali ve-

rujejo, da je taka ponudba prišla, da pa jo je vodstvo odklonilo. Radikali bodo vsakomur dovolili sodelovanje, toda o kakih koncesijah ni nikakega govora.

VLADA SI HOČE UČVRSTITI SVOJ POLOŽAJ.

Beograd, 5. aprila. (ML) Danes dopoldne je imela vlada samo kratko konferenco, na kateri so govorili posebno g. Pašić, Ljuba Jovanović, Marko Trifković in Svetozar Pribečević. Vlada dela na tem, da se izplačajo prejemki vsem onim, katerim gredo po raznih zakonih, da se zadovolji krona in okrepí položaj vlade, posebno pa, da se onemogoči vsaka akcija opozicijskega bloka v skupščini in izven nje. Vse, kar dela vlada, dela po gotovem načrtu.

Seja vlade odložena.

Beograd, 5. aprila. (ML) Za nočjo sklicana seja ministrskega sveta se je odložila, kar označujejo radikali za najboljši dokaz za neizpremenjenost

lonije, mednarodne transakcije v drž. dolgovihtd., to je o neštevilnih stvareh, o katerih se povprečnemu volilcu niti ne sanja. Koristi in škode, obetajoče se posameznemu povprečnemu volilcu iz prihodnje zakonodajne dobe, ta ni več v stanu odtehtati ter iz njih odnosov izračunati verjetno pretežnost bodisi prve ali druge, njemu preostane vprčo mrzlično nazlo delujoči zakonodajni pro-

situacije. Pričakuje se, da se začne jutri akcija opozicije z memorandi in proglašji.

RADIKALI NOČEJO NE NEMCEV, NE DŽEMIJETA.

Beograd, 5. aprila. (ML) Iz radikalnih krogov se doznava, da so začeli džemijetovci nagibati se k radikalom, potem ko se niso mogli sporazumeti z opozicijskim blokom in ko so videli, da bo dobila najbrže vlada Pašić-Pribečevića mandat za nove volitve. Nemci so še neodločni, toda radikali izjavljajo, da ne bodo sprejeli niti teh niti onih.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 5. aprila. (K) Napoved za jutri: precej jasno, nekoliko topleje, lepo vreme ni zagotovljeno.

dukaciji le še svoboda, opredeliti se po splošnem svojem dojmu, se odločiti za ravno izvajani politični pravci ali dati volilnemu aktu značaj protesta, t. j. voliti plebiscitarno.

Izgleda, da so isti pravzroki na delu povsod in da stopa reprezentančna demokracija v novo razvojno razdobje. Danes v Italiji, kmalu tudi pri nas.

rgn.

Radičeva izjava o tajnih Pašićevih namerah.

Dunaj, 5. aprila. (Z) Radić je izjavil uredništvu »Die Stunde«, da je izmišljena vest o izjavi lojalnosti, ki bi naj bila v kratkem času izročena. Mi ne nameravamo dati take izjave zato, ker nečemo momentano sprožiti vprašanja državne oblike. Da smo mi prepričani republikanci, to vedo dovolj dobro beograjski oblastniki. Sedaj gre v prvi vrsti za zrušenje današnje vlade. Mi smo uverjeni, da strmoglavljenje vlade ni samo v interesu hrvatskega in slovenskega naroda in ostalih nacij, ampak v interesu cele Evrope in evropskega mira. Mi vemo tudi in smo zelo dobro informirani iz merodajnih krogov, da je beograjska imperijalistična vlada nameravala v drugi polovici marca, ali v prvi polovici aprila izvesti vpad na Bolgarsko in s tem povzročiti novo svetovno

vojno. Pašićeva vlada je hotela podvzeti korak, da bi pokrajine v okolici Caribroda in Čuštendila imela kot zastavščino slično poruharski akciji. A Pašić bi se ne zadovoljil samo s tem, ker je v njegovem načrtu tudi okupacija Skadra. Mi smo sedaj šli v skupščino, da pobijamo to imperijalistično politiko in da preprečimo v zadnjem trenutku njene posledice, t. j. vojno. Mi smo pacifisti. Vojna bi mogla dovesti do nove svetovne konflagracije. Njene stroške bi morali nositi vsi narodi jugoslovenske države. Ravno, ker smo hoteli preprečiti tako nasilno rešitev, želimo tudi, da ustavno vprašanje v jugoslovenski državi rešimo mirnim putem. Rešitev bodo prinesle volitve, ki bodo poleteli ali pa najkasneje v jeseni.

Doba proglasov

Tudi Pribečević izda proglas na narod.

Beograd, 5. aprila. (ML) Danes dopoldne se je vršila seja samostalnega demokratskega kluba, na kateri se je sklenilo, da se izda proglas narodu. Besedilo se je že izročilo redakcijskemu odboru, katerega načelnik je Svetozar Pribečević. V Pribečevićevo skupino so vstopili 4 važni člani demokratske stranke: dr. Bogdan Gavrilović, rektor univerze, dr. Aleksander Belić, vseuč. profesor, prof. Jeremija Živanović in prof. Radišić. Na jutrišnji shod v Novem Sadu pojdejo z Pribečevićem gg. Edo Lukinić, prof. Jeremija Jovanović in Svetislav Popović.

Proglas celokupne opozicije.

Beograd, 5. aprila. (Z) Načelniki opozicije so imeli danes dopoldne seje in so sklenili, da počakajo do ponedeljka, ali bo narodna skupščina sklicana ali ne. Ako ne bo sklicana, bi se sestali vsi opozicijski poslanci, da sklepajo o nadaljnjem postopanju. Kakor se govori, bi se naj storil sklep, da cela opozicija zapusti narodno skupščino. Ob tej priliki se je govorilo tudi o tem, da bi celokupna opozicija izdala proglas na narod, v katerem bi pojasnila stališče opozicijskega bloka.

PRIJETI VLOMILCI.

Zagreb, 5. aprila. (Z) Na obvestilo policijskega oddelka okrajnega glavarstva v Celju je prišla zagrebška policija vlomilce, ki so pretekli mesec vlomili v graščino Davorina Turkovića v Petrovčah pri Celju, kjer so pokradli srebra za preko 200.000 dinarjev. Bili so aretirani in pridržani v policijskih zaporih v Zagrebu do nadaljnjega odredbe. Pri tem vladu so igrali glavno vlogo Viljem Kranjc in njegovi sestri Eleonora in Suzana, ki stanujeta v Zagrebu.

Razprava o madžarskem sanacijskem predlogu.

Budimpešta, 5. aprila. (Madžarski dopisni urad.) Narodna skupščina je danes pričela z razpravami predlog o sanaciji. Referent Tibor Kallay je izjavil, da pomeni sanacijski predlog v gospodarskem življenju novo dobo. Gre za stabilizacijo madžarske valute in uveljavljenje principov svobode v gospodarskem življenju. Vloga generalnega komisarja bo obstojala v tem, da oregistral uspeh dela. S finančnim pooblastilom bo narodna skupščina samo po svobodni volji omejila svojo suverenost. Mogla bo pa vladi odrediti vsak čas podeljeno zaupanje. Stabilizacija valute je odvisna od tega, ali se posreči, da se izvede cela reforma denarnega sistema v najkrajšem času. Min. predsednik grof Bethlen, je opozoril, da bo sanacija

še-le takrat popolna če se tudi v trgovinski politiki napravi red in če se udeležijo samostojni carinski tarifi. O finančni diktaturi se more govoriti tem manj, ker mora vlada vsako svojo odredbo, predno stopi v veljavo, prijaviti finančnemu odboru narodne skupščine. Ministrski predsednik grof Bethlen govori nato z velikim priznanjem o Društvu narodov in izjavlja, da je politična frivolidnost, ako bi se ne uvaževala pomoč, ki se nudi Madžarski. Potem je razmotril poedinosti v kompleks sanacijskih predlog sprejetih dogovorov z Jugoslavijo in Rumunijo in je apeliral na zbornico, da v interesu države čimprej sprejme predloge. Debata o predlogah je bila odložena na ponedeljek.

Reparacijsko vprašanje.

Pariz, 5. aprila. (K) Odbor Dawes je imel danes dopoldne plenarno sejo in je vzel na znanje končnoveljavno angleško besedilo poročila. Tudi francoski prevod besedila je bil v seji predložen. Čas, ko se predložita poročili obeh odborov reparacijski komisiji, se določi danes dopoldne. Najbrž bosta po-

ročili predloženi v torek in ne že v ponedeljek.

Pariz, 5. aprila. (Agence Havas): Veleposlaniška konferenca se je bavila danes z nemškim odgovorom glede vojaške kontrole. Bilo je sklenjeno obrniti pozornost zavezniških vlad na ta odgovor.

Samopravda:

Epohalna iznajdba ruskega znanstvenika.

Brezprimerne žrtve ruske revolucije kri, glad in trpljenje stotilijonskega naroda niso bile zaman.

V preminogih panogah znanosti so prevzeli Rusi svetovno inicijato. V tem oziru treba omeniti na prvem mestu rezultate fizikalnega inštituta v Moskvi pod ravnanstvom Petra Lazareva, ki se je mudil pred kratkim kakih 10 dni v Rimu, častno sprejet od italijanskih učenjakov, njim na čelu od ministrja Corbino, fizika svetovne slave.

On, Umberto Bianchi, častni spremljevalec Lazareva po Rimu, piše o delih moskovskega fizikalnega inštituta; povdarja največjo epohalnost predvsem rezultatov, ki pomenijo popolno revizijo fiziologije živčnega sistema, razloži jo eksaktno po splošnem konceptu elektronov. Lazarev je dognal, da oddajajo živčni centri prave in priste elektromagnetne Hertzove valove, z dolžinami podobnimi radiotelegrafičnim.

Po Lazarevu človeški možgani »oddajajo« in »prejemajo« kakor kakšna brezžična postaja.

Isto je trdil že leta 1898 slavni hrvaški izumitelj v USA, Nikola Tesla, ki je napravil leta 1898 zanimive poskuse, kako n. pr. vodi ladjo na večjo distanco brezžičnim putem. Potem je v klasični razpravi »The problem of increasing human energy« (Problem pojačanja energije) v »Century Magazine« od junija 1900 dobesedno rekel, da je »vsak človek enostavno »automa«, dotiran z možnostjo gibanja, oddajajoč zunanji učinek na čutne organe in misleč in delujoč njih«.

Italijan on, Bianchi opozarja svoje tolake-znanstvenike, naj pozorno sledijo genijalnim studijam slovanskih fizikov, katerih delo prihaja nehoté že v fiziologijo, in katerih rezultati obetajo odpreti nedogledne perspektive.

Spominjam se na uganko svojega sošolca po uri veronauka. Vprašal je: »Angeli so bitja, ki imajo um, prosto voljo, telesa pa ne; kaj pa so ljudje?« — Odgovoriti je moral sam: »Ljudje so bitja, ki imajo telo, uma in proste volje pa ne.« Na to se vedel ne o Tesli ne o Lazarevu, ki degradirajo namišljeno človeško »dostojanstvo in kraljevanje v naravi« na enostavno brezžično postajo, katero imenujemo »automa«.

Da dve brezžični postaji občujeta, mora regulirati prejemalna dolžino in kombinacijo valov točno po oddajalni. Treba priti samo na to, kako se regulira jakost in dolžino ter kombinacijo valov enega »automa«, ki naj prejema, z onimi drugega, ki valove oddaja, pa dobimo sistematski razvoj telepatije, ki se je dokazano že tolikrat ponovila med ljudmi, vezanimi po izredni ljubezni, vdanosti, prijateljstvu itd.

Treba samo najti, kje so brezžične postaje gospodarjev nad človekom, pa bo razložen »angel varh« in »hudobni duh«.

Človek »automa« se pokorava najbrž kuru brezžičnih bohémov v Olimpu, ki so najrazličnejši potenc, alir, plezirjev in muh. Vsak ima posebno dolžino in kombinacijo valov.

»Automa« pa so občutljivi za valove ene vrste bolj kot za druge.

Iz tega sledi različni značaji, zmožnosti, ljubezen, sovraštvo, komedije in tragedije, sreča in nesreča. Naš

svet je laboratorij, v katerem so »automi« objekt bohémскому Olimpu, katerega si moramo predstavljati kot potentno brezžično postajo, bog zna kje, morda nekje na Marsu, odkjer slišijo nekateri večkrat valove rasti, in brez potrebe si delamo skrbi za odgovornost za to in ono, za katastrofe svetovnih vojn, kampanilne politike in zasebnega življenja.

Človeštvu ni treba gledati drugega kakor da regulira valove svojih avtomov tako, da bodo sprejemali samo depeše dobrodušnih brezžičnih bohémov, da bodo pa nepristopni za one brezžičnih tragedov, tragikomedov in komedigrafov.

Predvsem naj se goji valove za lahko opereto, pa tudi kaj resnejšega je lahko vmes. In pa valove, ki prinašajo dobre zveze, ljubezen in srečo; valove romantikov.

Neprijetnejši so valovi trdega dela, bodisi telesa in duha, borbe, napora. No, pa se že še dobi »autome« tudi za to; imenujejo se »idealisti«; kandidirajo za najvišjo brezžično postajo »Olimp«. Z gojenjem ljubezni v šolah in življenju, zasebnem in javnem, se bo dalo morda res prirediti v mnogih generacijah »autome« za prejemanje samo ugodnih brezžičnih učinkov z Olimpa; to bodo gledali »ta žleht bohémi« v Olimpu, da so postali »automi« gluhi za njih muhe in spletke, hudobije in špase; iz dolgega časa bodo najbrž sami regulirali svoje oddajne valove po »ta fajm bohémih«. Ampak »automa«, boj se Danajcev, četudi pošiljajo darove!

Vzgoja in omika, civilizacija in kultura, organizacija in ljubezen je torej edini način, da se »automi« napravijo sprejemljive samo za valove, ki donesajo pravo srečo.

Kam sem zašel v poročanju o skupnosti fizike in fiziologije? V fantazijo in filozofijo! Bog i bome, res ni med vsemi temi? Najbrž ni, *automa* — vse vrvi; vse je samo »eno«, ki se preliva v centilijonskih permutacijah in variacijah.

Predaleč sta me zavedla Lazarev in Tesla, ki sta načela uganko življenja potom eksatnih ved. Čast Vama, ki sta potencirala svoje prejemalne živčne postaje na najvišjo sedanjo stopnjo in čujeta najtežje brezžične valove znanstvene Minerve.

Želim Slovanom še mnogo takih »automov«, zasluženih od Mesianstva ruskega naroda, ki je za nas vseh trpel, a tretji dan od smrti vstal in v nebesa šel.

Italijanski znanstveniki odkrivajo svetu veličino ruske znanosti; mi pa, razmesarjena, v zapad segajoča desnica Slovanstva, od antante raztrgana občutljiva koža, verujemo raje sovražnikom Rusije, nego njim samim, na katere bi morali biti ponosni, našim velikim bratom Rusom.

Vedno zadnje novosti
SAMO
Šelenburgova ulic 3
Gričar & Mejač.

Sven Hedín:

Nočni roparski pohod v puščavi.

Šah Sevar, »jahajoči kralj«, glavar nekega bojevitkega plemena v zap. Belučištanu, sedi nekega večera, puha je iz pipe, ob taborskem ognju pred svojim črnim šotorom, čigar platno je razpeto preko tamariskinih vej. Pripovedovalec pravljice je ravnokar umolknil. Tedaj se bližata v usodni temini dva beloblečena moža z belima turbanoma okoli glave. Privežeta svoja dromedarja in se spoštljivo priklonita pred šahom Sevarjem; ta ju pozove, naj sedeta in si nalijeta čaja iz železnega vrča. Mahoma oživi vse naokoli. Se drugi možje pristopajo k ognju; vsi nosijo dolge puške, sulice, sablje in bodala. Nekateri vodijo dva do tri dromedarje na uzi.

Zdaj sedi štirinajst mož okoli plapolajočega ognja. Čudno tiho je v tem krogu; in šah Sevarjevo lice pokriva svečana resnoba. Končno vpraša: »Vse pripravljeno?«

»Da, gospoda zadoni od vseh strani.

»Ali je rog napolnjen s smodnikom in svinec v možnji?«

»Da!«

»Mehi za vodo polni?«

»Da!«

»Živila v torbah?«

»Da, gospod. Datilev, kislega sira in kruha za osem dni!«

»Predvčerašnjim sem vam pravil: to pot je na vrsti Bam. Bam ima mnogo prebivalcev. Če nas zapazijo pregzodaj, pride do vročega boja. Prepaziti se moramo kot šakal iz puščave. Je 500 kilometrov, štiri dni ježe.

Zopet strmi šah Sevar nekaj časa v planin, nato nadaljuje: »So džamba sveži?«

»Da!«

»In deset drugih dromedarjev za plen?«

»Da!«

Zdaj se dvigne, in vsi možje slede njegovemu vzgledu. Njihovi divji obrazi se svetijo v ognjenem bleisku bakrenorode. Niso tatovi, tatvino smatrajo za ponižujočo poklic. Toda ropanje in plenjenje jim veljata kot viteški šport in njihova slava je številu suženj, ki so jih naplenili v svojem življenju.

»V sedlo!« ukaže glavar s pritaenim glasom. Muskete vržejo preko ramen in ropotaje udarjajo puške proti visji, koder so pritrjeni rog s smodnikom, usnjena možnja s krogelami, kreslinik, jeklo in netilo. Za pasom tiče bodala; uzda in podprsnica sta preskrbljeni že naprej. V trenutku sede možje v sedlu. »V Allahovem imenu!« zakliče šah Sevar, in v lahkem diru se spusti krdelo v noč.

Slede znani stezi; zvezde služijo kot kažipoti. Dan se svetli, sonce vzhaja, in naprej proti Bamu kažoča senca dromedarjev pada na trdi rumeni pesek, koder ne raste nobena bilka. Niti beseda se ni spregovorila ponoči. Ko pa je bilo prvih 120 kilometrov prekozačenih, reče glavar: »Počivali bomo ob izviru bele vode.« Tja dospesli, napolnijo mehove s svežo vodo in puste dromedarje piti. Potem se umaknejo v bližnje gorovje, koder prežijo vroče podnevne ure. Ne taborijo nikdar ob studenih, koder se lahko naleti na druge ljudi.

Ob večernem mraku so zopet na sedlu. Nocoj jahajo hitreje kot prejšnjo noč in se ustavijo zjutraj ob nekem slanim studencu. Tretjo noč prično dromedarji težavneje dihati, in ko vzhaja sonce, visi pena v belih kosmihi na njihovih gibljivih ustnicah, ki jih nepotrečno grizejo. Trudni niso, toda brez sapa in slabe volje, in koža nad njihovimi nozdrvami se je napihnila kot dva zvona. Toda dalje gre divji lov proti zapadu, in naprej drviljo dromedarji brez podžiganja jahalcev v prevačajočem se oblaku prahu.

Zdaj leži za njimi tudi zadnja puščavna steza, po kateri se tu pa tam vleče kaka karavana in v divjem begu gre preko trdozmrznjenega, solnatega greza. Nič živga se ne pokaže tu, niti zašel vran ali lastreb, ki bi mogel bamske prebivalce posvariti pred pretečo nevarnostjo. Brez počitka gre cel dan naprej. Tako nemo in tiho je krdelo jezdecov kot puščava sama, čuje se le zahteglo sopenje dromedarjev in ropotanje njihovih kopit parkljev po trdih tleh. Ko širi večerna zarja svojo škrlatno odejo črez puščavo, je le še 20 kilometrov do vasi.

Tedaj je ustavil šah Sevar svojega dromedarja, in kot bi se bal, da bi se čul njegov glas v Bam, je zaklical polglasno: »Stoj!« Lahen živžev jezdecov, in živali upognejo kolena ter ležejo. Jezdci skočijo iz sedla

in zvežejo dromedarjem prednje noge s kratkimi vrvmi, da se živali ne morejo dvigniti, uteci in tako izdati načrta. Vsi so na smrt utrujeni in se stegnajo po tleh. Nekaj mož spi, druge drži razburjenje pokonci, štiri straže čuvajo na različnih straneh. Cilj roparskega pohoda se ne vidi, pač pa gore, ob kojih vzhaja leži Bam. Ko bi le že bila noč tu in varstvo teme!

Dan je bil brez vetra in vroč. Zvečer priveje lahen vetrič od severa, in šah Sevar se smehlja. Burja bi bila prisilila njega in njegove jezdec k ovinku, da ne bi pregzodaj vznemirili vohajočih vaških psov. Zdaj je ura devet. V eni uri spi ves Bam. Jezdci so s svojo večerjo gotovi in spravijo ostanek tatljiv, sira in kruha zopet v torbo. »Ali naj izpraznim voden mehove, da olajšamo za napad živalim težo?« Vpraša neki Beluči.

»Ne,« odgovori šah Sevar, »mogoče ne pridemo več do tega, da bi naplenili pred odhodom naše mehove v vasi.«

»Zdaj je čas,« reče nato, »pripravite orožje!«

Zopet zahajajo in jašejo počasi proti vasi. »Če se pokaže kaj sumljivega, pohajam hitreje, in vi mi sledite. Vi trije s tovrstnimi dromedarji ostanite zadnji v vodu.« Kot sokoli gledajo roparji svoj cilj. Polagoma se dviga na zapadnem obzorju obris gore. Se 5 kilometrov, toda njihove oči, ki jih je življenje na prostem poostilo, razločujejo že vrtove v Bamu. Prihajajo bliže in bliže. Tedaj zalaja neki pes — neki drugi se pridruži — vsi vaški psi se zdaj oglašajo; zavohali so dromedarje!

»Naprej!« zakliče glavar. Pod vzpodbujajočimi kljci jezdecov podvoje dromedarji svojo moč, vedo, koliko je od njih odvisno. Njihove glave, leže z zemjo skoro vzporedno, drve, obkrožani od kosmov pen in oblakov prahu. Lajanje psov postaja vedno bolj divlje, nekateri pritečejo že dromedarjem nasproti. Zdaj doseže divja gonja vaški vohod. Oglašajo se obupni kljci, speči se prebujajo, žene in jokajoči otroci beže proti goram, za urejeno obrambo ni več časa, prenašali je bil napad; manjka voditelja. Kot preplašene kokoši tekačo nesrečneži okoli, in roparji jih popadajo. Šah Sevar sedi visokozvrhan na svojem dromedarju in vodi napad. Drugi poskakejo doli in premagajo tri možje, dvanaest žen in šest otrok, ki jih v naglici povežejo in dva Belučija jih stražita, medtem ko preiskujejo drugi roparji sosedne hiše. Njihov plen sta dva mlada moža, ki se zamaž uprata, dve vreči žita, nekaj pohištva in vse srebro, kar so ga mogli najti.

»Koliko suženjev?« rjove šah Sevar.

»Dvajset trije!« se glasi z več strani.

»To zadostuje, naložilo!«

Sužnje in ukradeni blago privežejo na dromedarje. »Hitite, hitite!« kliče glavar. »Isto pot nazaj!« V naglici odhoda nastane strahovit nered, nekateri živali so se zapletle med vrvi drugih. »Nazaj!« Bistvo oko glavarjevo je odkrilo bližajočo se tropo ob-

roženih mož. Trije strelci iz puške jeknelo nenadoma skozi noč, in šah Sevar se zvrne vznak iz sedla. Njegov dromedar se sploši in zdrija proti puščavi. Leva noga jezdecva visi v stremenu, in njegova glava se vleče po prahu, ki zamaši krvni tok čez rane. Nato pa zdrzne nova iz stremena; »jahajoči kralj« leži kot mrtič pred vrati Bama.

Se neki drugi ropar je težko razlen in vaščani ga pobijejo. Bam se je prebudil. V vrvi zamotane dromedarje zalajajo s sužnji in z ostalimi plenami. Toda dvajset jezdecov in deset tovrstnih dromedarjev je, zasleženih od nekoliko razdraženih psov, izgubilo v temi, in pogreša se šestnajst vaščanov. Ves napad je bil delo pol ure. To noč ne spi nihče več v Bamu.

Zdaj morajo vzdržati dromedarji najhujše; nositi imajo dvojno težo, toda naščuvani kot na lovu drve naprej. Neprerogoma gre skozi vso noč in skozi vse naslednji dan. Tu pa tam se roparji ozro. Ob slabem studencu počivajo prvi; opazovalci zasledijo bližnji grič. Jedo, pijo in se pripravljajo za nadaljno ježo. Niti minute ni zglubljati. Ujetniki so ohromeli vsled strahu, mlade deklice napol zadušene od joka, neki majhen deček v raztrgani srajci zamaž kljce po svoji mami. Drugi izmed uropanih otrok so se jokaje utrudili in so vkljub silnemu gaganju med ježo oslabiljeni zaspali. Z belimi trakovi zavežejo ujetnikom oči; sicer si zapomnijo pot in uteko prej ali slej nazaj v Bam.

Potem se nadaljuje divja ježa, in po osemurni odsotnosti je truma jezdecov zopet doma s svojim plenom, toda brez svojega glavarja. S sužnji ravna jo lepo in — čas zaceli vse rane!

Prevel V. E. P.

LJUBLJANSKI DVOR

Kino

Nedelja Ponedeljek Torek
6./IV. 7./IV. 8./IV.

Z največjim zanimanjem pričakovani
novi veliki BUCHOWETZKY FILM:

ROBU PREPADA

Drama v 5 dej. — V glavnih vlogah
Aud Egede Nissen in Alfons Fryland.

Predstave ob nedeljah: pol 11, 3, pol
5, 6, pol 8, in 9 — Ob delavnikih:
3, pol 5, 1/8 in 9. uri.

Ruski tisk

RUSSKAJA PECATJ

D. Z. O. Z.

ima na zalogi vse vrste

RUSKIH KNJIG

kakor beletristične, znanstvene, šolske in otročje, velika zaloga not, lastnih izdaj. — Posebna biblioteka je ruski čitajoči publiki za malo odškodnino na razpolago.

Kataloge pošiljamo brezplačno.

Cene znatno znižane! Plaćljivo tudi v mesečnih obrokih!

MERAKL
BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE,
KISTOVE I JAMAČNO CISTI FIRNIS NAJBOLJE
KAKVOČE NUDI

MEDIČ-ZANKL
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA
CENTRALA

MARIBOR NOVI SAD
PODRUŽNICA SKLADIŠTE

TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDVODE

Najokusnejše darilo
za Veliko noč
so brez dvoma Tagorjeve pesnitve
„VRTNAR“.

Izšle so v lični luksuzni izdaji, usnje
z zlato obrezo, in stanejo izjemoma samo
Din 50.—

ZVEZNA KNJIGARNA
Ljubljana, Marijin trg 8.

Prostovoljna razprodaja.

Konfekcijska trgovina
Brata Brunskole v Ljubljani
Zidovska ulica 5.

Vsled popolne opustitve te stroke razprodaja pod lastno ceno obleke za gospode, perilo, kravate, Damske kostume, nufakturno blago.

Popusti pri blagu in oblekah 30%
ceneje kot drugod!

4 koristi

1. zelo močni
2. krasna oblika
3. lahka hoja
4. nizke cene

Imajo čevlji veletrgovine
R. Stermecki, Celje

s klinci podbite čevlje iz kravine, teletine
in boksa izdelajo domači čevljarji.

Cenik zastoj. Trgovci engros cene.

Zahtevajte povsod „Narodni Dnevnik“!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVE Din 18.300.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska.

Telefon: 139, 146, 458.

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd

**Edini tihi
pisalni stroj**
L. C. Smith & Bros Mod. B
brez najmanjšega ropota.
Zastopstvo:
LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/1.

„ELIN“ družba za električno
industrijo d. z o. z.

Gradi električne centrale in naprave. — Velika
zaloga motorjev in električnega materiala. —
Cene izredno nizke. — Postrežba točna. —
Na željo poset inženirja brezplačno.
Ljubljana, Dunajska c. 1, telef. 88.
Maribor, Vetrinjska ul. 11, telef. 239.

Zaloga porcelana in stekla
FR. BERNHARD - OV SIN IMEJTELEJ
GUSTAV BERNHARD
MARIBOR, Aleksandrova c. 17
NA VELIKO! Telefon 30. NA DROBNO!

**Oblastveno dovoljena
popolna razprodaja**

našega oddelka za pletenine, trikotažo in perilo:
Dovoljujemo si cenjene odjemalce opozoriti, da se na-
hajajo v zalogi še večje množine različnega blaga kakor:

Za dame perilo, bluze, predpasniki, nogavice in
rokavice.
Za gospode triko perilo, sviterji, srajce, ovrtniki,
naramnice, nogavice, rokavice, gamaše
in dolančnice.
Za otroke in dojenčke perilo, osobito znamke „Te-
tra“, pat. nogavice, sviterji, čepice idr.
Brisače, različna galanterija in kosmetika.

Vse to blago prodajamo pod tržnimi cenami
samo dotlej, dokler traja zaloga.

A. & E. Skaberné, Ljubljana
Mestni trg 10.

OBLEKE
in
moderni
površniki
po zelo nizkih cenah
v oblačilni industriji
A. Kunc, Ljubljana
Gosposka ulica šte. 7.

**AVTO-VOZI
BREZ-BENCINA
KURI-Z-OGIJEM
ZAHTEVAJ-PROSPEKTE
JUGO-HAG**
LJUBLJANA-BOHORIČEVA-UL.-24
TEL.-560

Franc Swaty, Maribor
Utemeljeno 1870

Tovarna umetnih brusov in osi
priporoča v nakup svoje, sve-
tovni glas uživajoče izdelke:

Swaty-kamen, znamke »Alumina«, Swa-
ty-kamen »Diamond« in »Swatyn«, najbolj-
še povlačilne kamne za britve, nadalje po-
vlačilne kamne za orodje, Swaty-kamen
»Rapid« v vseh zrnatih vrstah in Swaty-
kamen »Grizlith«, kožne kamne za odstra-
nitev kurjih oči in trde kože ter pile za
nohte »Swatyn«, brusne kamne za kose,
znamke »Swatyn«, iz izvrstne brusne tva-
rine.
Veliko skladišče pravih belgijskih kam-
nov in odlomkov, kakor tudi gladnih in
Carborundum-plošč vseh mer in raznih
zrn. Najboljše žagline brusne plošče v treh
velikostih in dveh jakostih. Vsakovrstna
brusilna in likalna sredstva in končno na-
ravni brusni kamni ter drčalniki.

Pisarna: Maribor, Maistrova ulica št. 5.

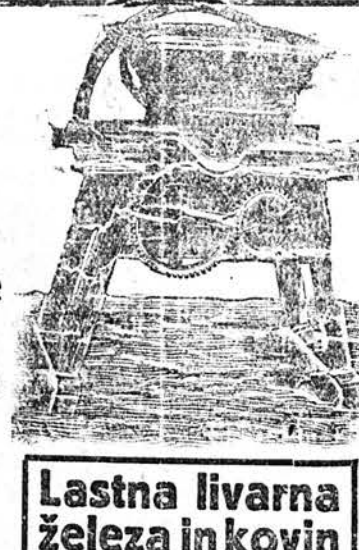
**Hišne
potrebščine**

emajlirano težko posodo
znamke »Goliath« in lažje
vrste, češkoslov. proizvoda,
pločevinasto in lito posodo,
porcelanasto, kameninasto in
stekleno robo se kupi naj-
ceneje in najbolje pri trdki

A. Vicel,
Maribor, Glavni trg št. 5

FRANC CERAR, družba z o. z.
v Domžalah pri Ljubljani
tovarna
slamnikov in
klobukov
zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.
Popravila se sprejemajo
vsako sredo v Ljubljani,
Prešernova ulica št. 5, na
dvor. Kovačević & Tršan.

**Poljedelski
stroji
Mlini
Žage
Gatri
Lokomobile
na bencin
sesalni plin
in paro
Motorji
Opekarne**

Lastna livarna
železa in kovin

**Krožne peči
Stroji za
cementne
izdelke
Vsakovrstne
sušilnice
Transmisije
Mlinsko
kamenje
umetno in
naravno**

K. & R. Ježek, Maribor.
Centrala: Blansko (Č. S. R.).
Zahtevajte prospekte in ponudbe!

Jadranska banka, d. d. Beograd

Delniška glavica: **Centrala (začasno) Ljubljana** Rezerve:
Din. 60,000.000 Din. 32,515.000

Podružnice:

Beograd	Dubrovnik	Korčula	Ljubljana	Sarajevo
Bled	Ercegnovi	Kotor	Maribor	Split
Cavtat	Jelsa	Kranj	Metković	Sibenik
Celje	Jesenice		Prevalje	Zagreb

Naslov za brzojave: **JADRANSKA**

Amerikanski oddelek — Potniški urad

INOZEMSKA ZASTOPSTVA: ITALIJA: Banca Adriatica, Trst, Opatija,
Zadar. AVSTRIJA: Adriatische Bank, Dunaj. JUŽNA AMERIKA: Banco
Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Porvenir,
Puerto Natales.

AFILACIJA: Frank Sakser State Bank, 82 Cortland St. New York City.

Banka ima prvovrstne zveze v vseh glavnih mestih sveta in se peča z vsemi bančnimi pasji.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka
nadoljna beseda 2½ para z davščino vred.

Gmotno slabijim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

SPLOŠNA KNJIŽNICA

St. 1.	Broj.	Ves.
1. Albrecht: Ranjena gruda, izvirna povest, 104 str.	Din 12.—	Din 17.—
2. Rado Murnik: Na Bledu, izvirna povest, 181 str.	16.—	22.—
3. I. Rozman: Testament, ljudska drama v 4 dej., 105 str.	12.—	17.—
4. Cvetko Golar: Poletno klasje, izbrane pesmi, 184 str.	20.—	26.—
5. Fran Milčinski: Gospod Fridolin Zolna in njegova družina, veselomoderne ertice 1., 72 str.	8.—	13.—
6. L. Novak: Ljubosumnost, veseloigra v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač, 45 str.	6.—	11.—
7. Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Uta, 111 str.	12.—	17.—
8. E. Gaboriau: Akt šte. 113, roman, poslov. E. V., 536 str.	22.—	28.—
9. Dr. Fr. Veber: Problemi sodobne filozofije, 347 str.	24.—	30.—
10. I. Albrecht: Andrej Ternou, reliefna karikatura, 55 str.	6.—	11.—
11. Pavel Golia: Peterčkov poslednje sanje, božična povest v 4 slikah, 84 str.	12.—	17.—
12. Fran Milčinski: Mogočni prstan, narodna pravljica v 4 dejanjih, 91 str.	12.—	17.—
13. V. M. Garšin: Nadežda Nikolajevna, roman, poslovenil U. Zun, 112 str.	10.—	15.—
14. Dr. Karl Engliš: Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str.	26.—	32.—
15. Edmond in Jules de Goncourt: Renée Maupérin, roman, prevel P. V. B., 239 str.	15.—	21.—
16. Janko Samec: Zivljenje, pesmi, 112 str.	15.—	20.—
17. Prosper Mérimée: Verne duše v vica, povest, prevel Mirko Pretnar, 80 str.	9.—	14.—
18. Jarosl. Vrhlický: Oporoka lukovskega graščaka, veseloigra v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač, 47 str.	6.—	11.—
19. Gerhart Hauptmann: Potopljeni zvon, dramatska bajka v 5 dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 str.	16.—	22.—
20. Jul. Zeyer: Gompači in Komarasaki, japonski roman, iz češčine prevel dr. Fr. Bradač, 154 str.	14.—	20.—
21. Frid. Zolna: Dvanajst kratkočasnih zgodbic, II., 73 str.	8.—	13.—
22. L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, poslovenil Fr. Pogacnik	14.—	20.—
23. Sophokles: Antigone, žalna igra, posl. C. Golar, 60 str.	9.—	14.—

Znanstvena zbirka (veliki 8° format):
St. I. Dr. L. Cermelj: Boškovičev nauk o materiji — pro-
storu — času v luči relativnostne teorije, 52 str. 16.— 23.—
Za vsak zvezek je računati po Din —80 poštne in odpravnine.

Naročila sprejema: Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg 8.

Za mladino!

Najcenejše in najhvalejše
darilo našim malim je:

Moj zverinjak
knjiga s 45 slikami in k tem
spadajočim besedilom, za
pouk in kratak čas Din 6.—

Moji ljubčki
živalske slike za naše malčke
na trdem močno vezanem
kartonu Din 15.—

Mladi slikar
10 tiskanih predlog za po-
barvanje z akvareli — barvam
ali pastel — barvniki Din 4.—

Črnpeter
staroznana, vesela družabna
igra za zimsko večero. 1 igra
Din 4.—

Na novo izšla knjižica:
Ivan Albrecht:

Zelena livada
Zbirka izvirnih pesmic, mič-
nih povestic in pravljic iz
domačin in tujih krajev. Ob-
sega 64 strani. Najprimer-
nejše darilo za našo nežno
mladino. Cena lično vezani
knjižici Din 15.—

**Vse se dobi v
Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8**

Filatelisti!

Kdor se hoče udeležiti na okro-
žne pošiljatelj in zamenjavo
znak, naj piše na upravo lista
pod šifro: »Krožek«.

V električno brušenje
se sprejemajo rabljene britvice
(Gillette, Mem itd.) v drogeriji
»Adrija«, Šelenburgova ulica 5.

Stanovanje

kuhinja in 1 soba v mestu ali
na periferiji se išče za takoj
ali s 1. majem. Ponudbe pod
»Mesečna postranska« na
upravo lista.

2 zavarovalna akviziterja
se sprejemata proti stalni plači
in visoki proviziji. Predpogoj
praksa in dobro poznavstvo.
Pismene ponudbe na »L'Union«,
francoska zavarovalna družba,
Ljubljana, Kolodvorska ul. 34/II.

Okrajne zastopnike

sprejme za Kranj, Kamnik, Lo-
gates, Kočevje, Črnomelj, pod
zelo ugodnimi pogoji. »L'Union«,
francoska zavarovalna družba,
Ljubljana, Kolodvorska ul. 34/II.

Manufakturst

detaljist, prvovrstna moč samo
z najboljšimi referencami se ta-
koj sprejme v veletrgovini R.
Sternecki, Celje.

Drva

odrezki od parket in žage bu-
kova in hrastova, dolga po Din
25.— za 100 kg., kratka po
Din. 30.— za 100 kg. in za-
ganje od trdega lesa po ugodni
ceni oddaje dokler traja zaloga
Ivan Šiška, tovarna parket in
parna žaga Ljubljana, Metel-
kova ulica 4.

Kupim,

zamenjam, ocenjujem in pre-
vzamem v komisijsko prodajo
poštne znamke, star kovan de-
nar, starine, in sicer posamezno
in zbirke. Osobito iščem znamke
na pismih iz trgovske korespon-
denca ter aktov (1850—74).
Nuber, Ljubljana, Gosposvetska
cesta 5, II. nadst.

Prodajalka

poštena, prijazna, dobro verzi-
rana se sprejme takoj v trgo-
vino z živili. Plača po dogo-
voru. Ponudbe pod »Poštenost«
na upravo lista.

Hiša

v sredini trga Laško v najbolj-
šem stanju z 9 sobami in 3 ku-
hinjami, velike in snažne kleti,
pri hiši ograjen vrt, v bližini
trga ob poti v Rimske toplice
4 njive — tudi za stavbišče se
ugodno prodaja. Poizve se pri
Blaž Zupanc v Laškem.

Prevzemalca lesa

išče službe pri kakšni večji lesni
trgovini, je popolnoma vešč te
stroke. Nastop in pogoji po
dogovoru. Naslov pri upr. lista.

Trgovina

dobro vpeljana z mešanim bla-
gom v Mariboru se radi se-
litive prodaja. Plača se samo in-
ventar. Naslov pove ogl. zavod
Sušnik, Maribor.

Prazna soba

z eventualno vporabo kuhinje
se išče za družino brez otrok
v mestu ali okolici za 1. maj.
Cenji. ponudbe z navedbo cene
in lege pod »Dobro plačana«
na upravo lista.

Hiša na Glincah

št. 230 napredaj. Natančneje se
poizve Poljanska cesta 42.

2 kleti za skladišče
veliki, svetli, suhi in v
odda Pokojniški zavod, Al-
sandrova cesta 12.

Kočija

dobro ohranjena se prodaja po
izve se Poljanska cesta 42.

Soba

s hrano oddam takoj dvom ali
pove uprava lista.

Simpatična gospodinja
mirna, dobra gospodinja želi
poročiti gospoda do 40 let. Le-
resne ponudbe na upravo lista
pod »Pomlad«.

Voščene cvetlice

kakor prave: kisanateme, vrv-
nice, nageljčki v vseh barvah,
lilije itd. za cerkev, salona in
vence izdeluje po naročilu in
nizki ceni Josipina Špan, viki-
teljeva soproga, Slovenska ul.
strica.

**Mali oglasi
imajo uspehi!**

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

CENTRALA:

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA

Podružnice:

Brežice	Črnomelj	Kranj	Metković	Ptuj	Split
Celje	Gorica	Maribor	Novi Sad	Sarajevo	Trst

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Delniška glavica:
Din 50,000.000—

Rezervni zakladi:
Din 10,000.000—

Brzojavni naslov:
Banka Ljubljana

Tel. št.: 261, 413,
502, 503 in 504.

NARODNI DNEVNIK

V Ljubljani, v ponedeljek 7. aprila 1924.

Italijanske volitve!

Nezaslišana nasilja fašistov. — Protestna brzojavka posl. Amendole Mussoliniju. — Jugoslovenske volilce ne puste na volišče. — Od kmetov zahtevajo legitimacije s fotografijo. — Urednik „Istrske Riječi“ do krvi pretepen. — Dr. Gabršček vnovič napaden. — Fašisti demolirali privatna stanovanja slovenskih članov volilnih komisij. — Gospodična Danev ranjena. — Sijajen nastop goriških žen. — Sramoten separatizem klerikalcev.

Trst, 6. aprila 1924.

Danes se vršijo volitve po vsej Italiji. Vsa država je razdeljena na 15 volilnih okrožij, vsako okrožje ima svoj okrožni volilni urad, a osrednji volilni urad je prizivno sodišče v Rimu. To poslednje ima nalogo, da sešteje vse glasove iz vseh okrožij ter na podlagi rezultatov proglasi izid volitev.

Glasovanje se je začelo ob 9. predpoldne in traja do 9. zvečer. Po zaključitvi glasovanja se vrši štetje glasov, ki bo gotovo trajalo do pozno v jutro. Definitivne rezultate iz Julijske krajine bo mogoče zvedeti šele jutri v ponedeljek okoli poldneva, a za rezultate po drugih okrožjih šele v torek popoldne ali v sredo.

Volilna borba je po vsej Italiji zelo vroča in gotovo ne bo današnji dan minil brez hudih spopadov in krvolitja. Nasilni pohodi fašistov po raznih italijanskih pokrajinah so se vršili že v petek in včeraj v soboto. Vodja demokratske opozicije Giovanni Amendolo, čigar stranka je precej močna posebno na jugu Italije, je poslal ministrskemu predsedniku Mussoliniju ostro protestno brzojavko, v kateri mu naznanja, da prirejajo po jugu Italije oborožene tolpe fašistov prave pohode nad neoboroženo in mirno ljudstvo ter na razne načine strahujejo in zlostavljajo pristaše opozicije. Proti takemu nezaslišanemu početju vladnih pristašev dviga najogorčenejši protest pred Italijo in pred kulturnim svetom.

Podrobnih vesti še ni, toda treba je računati z vso gotovostjo, da ne bodo letošnje volitve v ničemer zaostajale glede fašistovskega nasilnega pritiska za volitvami iz l. 1921. Ta nasilni pritisk se čuti nekako v zraku in človeku se skoraj zdi, da nam je Bog kakor naš lašč dal danes megleno-deževno vreme.

Lep pomladanski dan bi se zares prav slabo ujemal s to karikaturco »svobodnih« političnih volitev, s to volilno komedijo, ki se danes odigrava širom Italije. Fašisti bodo sicer dosegli svoj uspeh, svojo večino, toda soglasje in pritrditev to ne bo, zakaj soglašati in pritrjevati more le državljani, ki je svoboden v vsakem oziru.

Nasilja nad našim ljudstvom.

Mussolinijeva obljuba, da bo imelo naše ljudstvo mirne in svobodne volitve, je bila prazna, kakor so bile do sedaj prazne vse obljube, ki so jih dajale našemu ljudstvu posamezne italijanske vlade, brez razlike njihove politične barve. Da se bodo vršila volilna nasilja tudi letos, je bilo predvidevati že na podlagi poteka slovanskih volilnih shodov zadnje nedelje in ves zadnji teden pred volitvami. Včeraj so fašisti iz Kopra, pod vodstvom dr. Petrisa nasilno razgnali volilni shod pri Sv. Antonu v Istri. Dr. Petris je grozil volilcem, da jim fašisti razbijejo glave, ako ne bodo glasovali za fašistovsko listo. Govornika dr. Čok in Venturini sta se rešila s tem, da sta v vsej naglici zapustila Sv. Anton. Zadnje tri dni tedna je imel dr. Wilfan nekoliko volilnih sestankov v Postojni in okraju. Tamkajšnji fašisti so ga zasledovali kakor kakega odmetnika, ki je postavljen izven zakona, in le s pomočjo pravih »indijanskih vojnih zvijač« je mogel naš kandidat uiti zasledovalcem in govoriti svojim volilcem.

Napad na naše zaupnike na Opčinah.

Kakor vsaka stranka, tako je imenovala tudi slovanska pri vsaki volilni sekciji svoje zastopnike, kakor jih predvideva zakon. Zastopniki list imajo pravico, da nadzorujejo vse volilno opravilo in veljajo v tej kakovosti za javne

funkcionarje. Kljub temu so v noči od sobote na nedeljo fašisti navalili na hišo slovanskih zastopnikov na Opčinah v tržaški okolici, vdrli v stanovanje in jima napravili občutno materialno škodo. Pri tem je bila ranjena sestra zastopnika gospodična Danev. Napad je napravil na naše volilce porazen vtis, tako da si danes volilci niso upali na volišče, ker so se fašisti tudi danes celo predpoldne vozarili po vasi in strašili volilce. Vsled tega je član slovanskega volilnega odbora dr. Slavik interveniral danes predpoldne pri tukajšnji prefekturi, kjer so mu obljubili, da bodo poskrbeli, da se vzpostavi red. Popoldne se je položaj nekoliko popravil, toda udeležba naših volilcev je bila s temi incidenti že pokvarjena.

Nasilja v Bazovici.

V Bazovici v tržaški okolici so se vršila že v soboto zvečer grda nasilja nad našimi ljudmi. Fašisti so vdrli v neko gostilno, kjer je bilo zbranih mnogo tamkajšnjih domačinov. Dasi so se mirno pogovarjali, so jih fašisti zlostavljali in jim grozili, da morajo glasovati za fašistovsko listo. Danes predpoldne so se nasilja ponovila pred samim voliščem, kjer so fašisti branili našim volilcem vstop na volišče in jim trgali volilne izkaznice ter na ta način mnogim onemogočili glasovanje. Ko je prišel glasovat tamkajšnji dušni pastir, so hoteli storiti isto tudi njemu, toda on jim je zagrozil, da bo streljal iz revolverja proti njim, ako ga ne pustijo pri miru. To je pomagalo in župnik je šel nato mirno volit. Kakor se vidi izrabljajo fašisti pri svojih nasiljih splošno preplašenost naših ljudi in to se jim žalibog vedno dobro posreči, ker so naši ljudje vsled večletnega fašistovskega terorja popolnoma zbegani.

Silovit teror fašistov v Istri.**Zverinski napad na urednika »Istarske Riječi«.**

V Istri je volilni položaj po dosedanjih poročilih zelo žalosten. Nasilja ne bodo zaostajala za onimi iz l. 1921. Rezultat bo vsled tega temu primeren, torej za nas tudi slabši nego pri zadnjih volitvah, ako se stvari med tem ne izpremenijo. V Materiji je bil brez vsakega razloga aretiran zastopnik slovanske liste od karabinierjev, tako da mu ni bilo mogoče prisostvovati ustanovni seji volilne komisije in je bil na njegovo mesto imenovan neki fašist.

Slovanske volivce ne puste na volišče.

Iz Pazinščine prihajajo vesti o groznih nasilstvih, ki bodo, ako se potrdijo, popolnoma onemogočila udeležbo našega naroda pri volitvah. V Pazinu mečejo fašisti bombe in ne dovoljujejo našim ljudem dostop v mesto. Vsi dostopi so zastraženi in fašisti puščajo samo ženske.

V soboto so pazinski fašisti napadli in hudo pretepli po vsem životu urednika »Istarske Riječi« g. Srečka Jopaa. Bil je ves krvav. Fašisti so mu ukradli robec, s katerim si je brisal kri, in ga potem odpravili in spremili do Sv. Ane pri Trstu.

V Sacergi pri Buzetu je bila odpravljena zadnji dan pred volitvami tamkajšnja volilna sekcija in prenešana v Buzet. Tako so se nahajale vse sekcije cele velike buzetske občine v Buzetu, torej v središču, kjer so fašisti absolutni gospodarji, tako da lahko strašijo in plašijo volilce po svoji volji.

Nov napad na dr. Gabrščka.

Danes v nedeljo predpoldne je bil zopet napaden dr. Gabršček v Gorici. Fašisti so ga pretepali na javni ulici. Ker so mu tudi pozneje grozili, je moral nemudoma pobegniti iz Gorice.

Položaj na Goriškem

je po dosedanjih vesteh zelo nepovoljen. Fašisti so se že na vse zgodaj podali v soško in vipavsko dolino. Njihovi kamijoni dirjajo od enega kraja do drugega in strašijo volilce. Predvideva se, da bo volilni uspeh letos na Goriškem slabši nego v l. 1921.

Podrobne vesti, kakor sem omenil, še manjkajo in je to še nepopolna slika, ki ne izključuje presenečenj, tudi v smeri na boljše ne. — Bati pa se je, da se bo še stanje zelo poslabšalo.

Vsako sredstvo jim je dobro.

Glede Istre je treba še omeniti vest, da delajo volilne komisije našim kmetom sitnosti tudi s tem, da zahtevajo od njih izkaznice s fotografijo, češ da jih ne poznajo. Tudi to bo znatno vplivalo na število slovanskih glasov.

Cilj fašistov je, da dosežejo, da dobi slovanska lista čim manj glasov, kar bi potem izrabili kot »dokaz«, da nas ni in da naše ljudstvo odobrava njihovo politiko raznarodovanja.

Fašisti v uradu slovanskega volilnega odbora.

Danes popoldne okoli 4. so prišli nenadoma v urad tukajšnjega političnega društva »Edinost« trije fašisti oboroženi z gorjačami ter zahtevali, da se mora odstraniti lepak, ki je bil prilepljen na zidu pod oknom. Brez nadaljnjih ceremonij so nato sami odtrgali lepak. Eden med fašisti, ki je vihtel v roki debelo gorjačo, je rekel dr. Wilfanu, ki je ugovarjal proti takemu postopanju: »Mi smo fašisti Italije in ne orjunaši. Če vam ni prav, znajte, da tudi lahko komu razbijemo glavo.« Nato so se oddaljili. Na ulici jih je čakalo kakih 30 drugih fašistov.

Goriško.

V Avčah so naši fantje polepili na stotine letakov z lipovo vejico in pla-

niko. Vsled tega so fašisti zasedli vse poti, ki vodijo v vas — da ne bo uporov! Milica je seveda oborožena s puškami ter žuga mladeničem z aretacija, ako bodo vršili le najmanjšo propagando. Mi pa izvršimo svojo dolžnost!

Čast našim ženam!

V cerkljanskem in kanalskem okraju so sklenile žene, da izvršijo poslednjo agitacijo. Danes, v soboto, so odšle v hribe od vasi do vasi, da tudi one pripomorejo k uspehu.

Čast primorski ženi!**Sramoten nastop klerikalcev.**

Z največjim terorjem nastopajo fašisti proti vsem Jugoslovenom, brez razlike na strankarsko prepričanje, primorski klerikalci pa rušijo narodno slogo.

Dasi je bil vsled skrajne popustljivosti tržaškega vodstva vendarle dosežen volivni sporazum in se je soglasno sklenilo, da je treba preferenčne glasove brez izjeme oddati za dr. Wilfana, dr. Besednjaka in dr. Stangerja, so se vendarle našli klerikalci, med njimi celo kandidati, ki so govorili, da je treba oddati preferenčne glasove za dr. Besednjaka, Brajšo in Bitežnika.

Tako je govoril dr. Brajša na volivnem shodu v Sv. Ivanu pri Pazinu, da je sv. vera v nevarnosti in da morajo vsi voliti kandidate kršč. socialne stranke, to je, da morajo navesti kot preferenčne številke 2, 4, 6. — Povdarjal je dalje, da so naši voditelji sami kapitalisti in da je za ljudstvo vseeno, če voli italijanske ali pa jugoslovenske kapitaliste.

V istem zmislu je tudi govoril tajnik klerikalnega političnega društva za Istro. Še lepše pa se je proslavil neki Gortan iz Beramice, ki je govoril naravnost izdajalsko in sicer tako, da njegovih besed tu sploh ne moremo ponoviti.

Komentar k temu si naj napravi poštena in rodoljubna javnost sama!

Podpirajte „Jugoslovensko Matico“!**Položaj v Beogradu neizpremenjen.**

Beograd, dne 7. aprila. (ML) — Poslanci so se pričeli vračati v Beograd, in sicer radikalni poslanci ravno tako kot člani opozicijskega bloka. —

Ljuba Jovanović je imel konferenco s Pašićem. Sodi se, da bo skupščina sklicana jutri ali pojutrišnjem. Mnogo se govori o novi vladni koaliciji, ki bo

javnost sicer presenetila, ki pa bo z državnega stališča pridobitev.

Predrzen vlom v konfekcijski trgovini Maček.

V noči od sobote na nedeljo je bilo vlomljeno v izložbeno okno trgovine Maček na Aleksandrovi cesti. Pobranih je bilo šest kompletnih moških oblek in en površnik. Tvrdka trpi škodo v zne-

sku Din 11.400.—, ki pa je krit z zavarovalnino.

Storilci so morali biti rafinirani, stari vlomilci, kar dokazuje okolnost, da so namazali šipo s kitom in tako popolnoma neslišno šipo zdobili. Nastala je pri-

bližno 25 kv. cm velika luknja, skozi katero so lopovi vlekli obleko iz izložbe. Pustili so le v skrajnem kotu izložbe 2 suknjiča, drugo so vse odnesli. —

Več o tem vlom v prihodnji številki »Nar. dnevnika«.